

Financieel beeld Gemeente Barneveld

5 september 2023

Rein-Aart van Vugt
Deloitte

- **Financiële trend in Euro's**
- **Financiële kengetallen**
- **Grondexploitaties uitgelicht**
- **Investerings uitgelicht**
- **Landelijke notificatie**

Vraag:

Duiding en gesprek over de Financiële situatie van de gemeente Barneveld.

In opdracht van de gemeenteraad (auditcommissie).

Memo 14 juli 2023:

Er is behoefte aan een open en kritische blik tijdens de beschouwingen waarin meerdere perspectieven aanbod komen die voor de diverse politieke en bestuurlijke opvattingen in de raad relevantie kunnen bieden.

Er heeft geen overleg of afstemming met de organisatie of het college plaatsgevonden.

Financieel beeld is gezond, en is sterk verbeterd afgelopen jaren.

- schulden ongeveer gelijk gebleven afgelopen jaren
- eigen vermogen is toegenomen
- relatief lage lokale lasten (o.a. Onroerendzaakbelasting)
- voorraad gronden sterk afgenomen, in 2022 zijn de verwachtingen nadelig bijgesteld en de verwachte verliezen genomen.
- financiële positie is bij de jaarrekeningen positiever dan bij de begrotingen.
- vertragingen in de realisatie bij met name investeringen (vanaf 2021 sterk zichtbaar)

Grootste (financiële) uitdaging voor gemeente Barneveld betreffen:

1. realiseren van de opgaven (vacatures, verloop personeel, procedures)
2. verdere uitvoering van de grondexploitaties (nog te maken kosten en te realiseren verkopen)
3. de investeringsagenda
4. gevolgen van een eventuele economische recessie met ook minder geld voor de gemeenten
5. ontwikkeling van de rente en inflatie
6. ontwikkeling algemene uitkering vanaf 2027 (nieuwe systematiek en korting)
7. nieuwe taken (energietransitie, duurzaamheid, woningbouw, mobiliteit, Jeugdzorg)

Het gezonde financiële beeld geeft ruimte aan de gemeenteraad om keuzes te maken in:

- welke ruimte (ook in tijd) wordt ingezet om de uitdagingen en een mogelijk niet sluitende begroting vanaf 2027 aan te kunnen.
- welke investeringen in voorzieningen voor de inwoners en bedrijven gaan we in welke volgorde inzetten.
- keuzes maken bij de verdere invulling van de grondexploitatie (plan, planning)
- gewenst niveau van lokale lasten.

- Financiële trend in Euro's

Kengetal * 1.000 Euro	2017	2018	2019	2020	2021	Begroting 2022	2022	Verloop 2017- 2022		Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2026	Vershil 2021 -2026
Saldo van Baten en Lasten 1	-/- 522	+ 20.274	+ 3.798 + 5.424	-/- 6.131	+ 8.685		+ 10.582	+ 36.686					
Saldo van Baten en Lasten begroot 2	-/- 3.320	-/- 2.696	-/- 3.598	-/- 5.665	-/- 8.082	+ 730		-/- 22.631		-/- 6.204 -/- 15.062			
Jaarresultaat Begroting 2023 3										-/- 2.551	+ 778	-/- 779	
Jaarresultaat meerjarenperspectief 2024-2027 + 1 ^e tussenrapportage 2023 4										-/- 2.389	-/- 1.142	-/-3.194	
Reserves 5	67.901	88.030	91.829	91.122	103.334	89.707	113.916	+ 46.015		94.611	95.576	92.744	-/- 10.590
Materiële vaste activa 6	207.951	224.316	250.045	263.189	268.952	311.051	279.343	+ 71.392		324.755	352.361	365.148	+ 96.196
Financiële vaste activa	16.386	14.904	14.754	13.878	14.879	11.913	14.511	-/- 1.875		12.938	12.938	12.938	-/- 1.025
Voorraad grond 7	82.258	67.408	55.986	62.182	68.677	49.360	41.293	-/- 40.985		50.319	25.662	26.875	-/- 41.802
Voorzieningen	11.925	14.735	16.193	17.302	19.530	13.772	14.104	+ 2.179		14.043	14.507	13.588	-/- 5.942
Totaal schulden 8	244.178	233.342	229.652	251.714	253.518	281.534	243.766	-/- 412		304.259	305.428	322.552	+ 69.034

- Financiële kengetallen

Ontwikkeling BBV kengetallen gemeente Barneveld

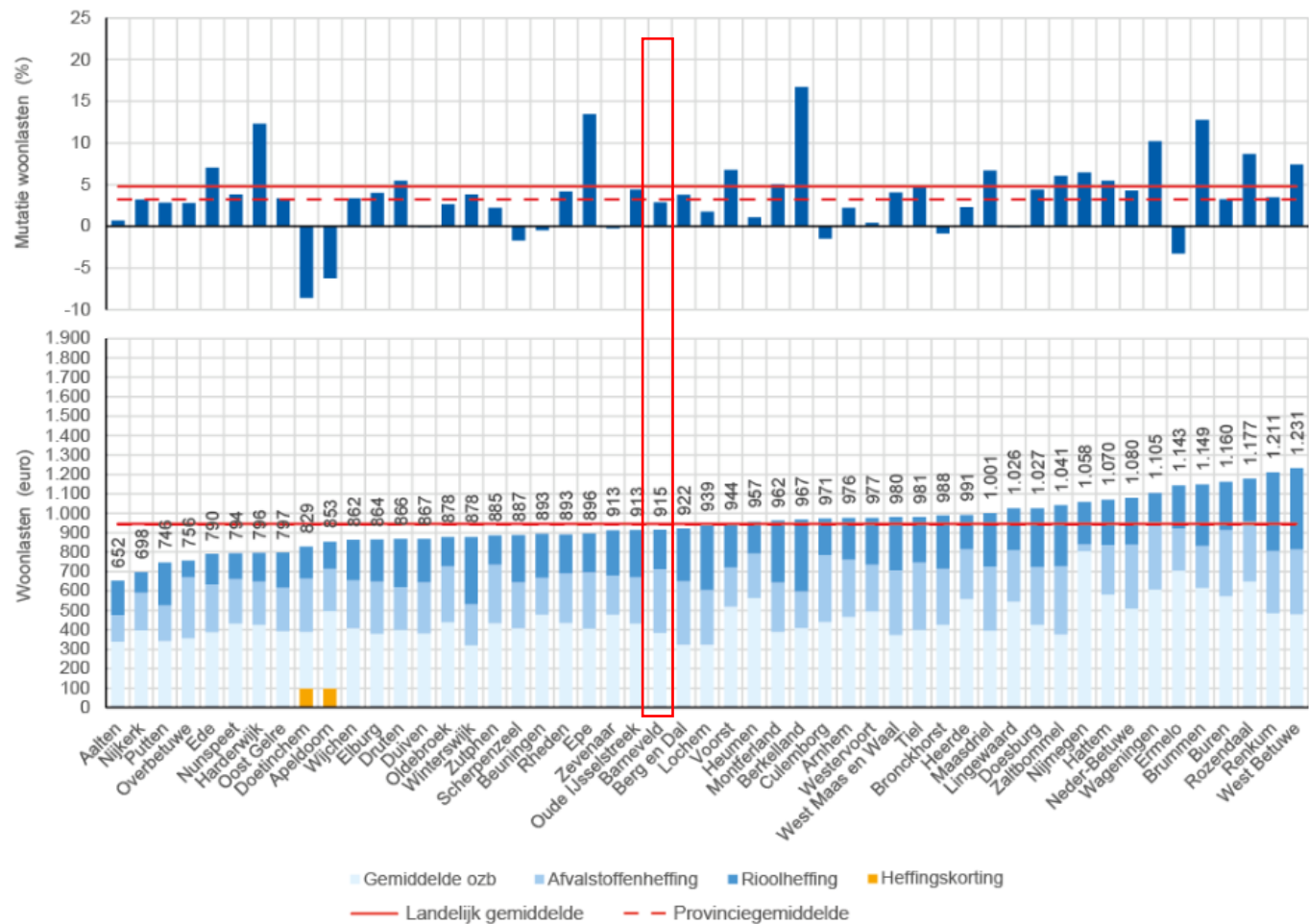
Kengetal	2017	2018	2019	2020	2021	Begroting 2022	2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Landelijk gemiddelde 2021	Landelijk gemiddelde 2021 60.000 - 80.000 inwoners	Norm Goed	Norm Onvoldoende
Netto Schuldquote ¹	188%	131%	146%	147%	133%	162%	120%	185%	181%	183%	196%	47%	65%	< 90%	> 130%
Solvabiliteits-risico ²	21%	23%	21%	25%	27%	26%	28%	27%	29%	31%	30%	36%	31%	> 50%	< 20%
Structurele exploitatie-ruimte	0%	0%	0%	0%	0%	0%	15,6%	1,5%	1,2%	0,7%	0,0%	2,9%	2,7%	> 0%	< 0%
Grond-exploitatie ³	67%	43%	67%	40%	40%	48%	24%	21%	17%	13%	7%	8%	8%	< 20%	> 35%
Belasting-capaciteit ⁴	103%	104%	105%	103%	101%	105%	99%	99%	99%	99%	99%	103%	101%	< 95%	> 105%

Kern:

- Schuldquote is relatief hoog, wel fors gedaald afgelopen jaren.
- Schuldquote is bij de jaarrekening 2022 gunstiger dan begroot
- Solvabiliteitsratio is verbeterd (er is gespaard) en is ongeveer gemiddeld.
- Omvang grondexploitaties is hoog, maar daalt fors naar gemiddelde.
- Belastingcapaciteit is licht lager dan landelijk gemiddelde.

Kengetal	2017	2018	2019	2020	2021	Begroting 2022	2022	Begroting 2023	Begroting 2026	Norm Goed	Norm Onvoldoende
Risico's	14.200	14.400	13.700	15.300	22.600	15.900	29.900	25.300	15.300	N.v.t.	N.v.t.
Weerstands-capaciteit	25.765	26.957	34.023	34.800	45.589	26.700	34.743	31.679	32.300	N.v.t.	N.v.t.
Weerstands-ratio	1,8	1,9	2,5	2,3	2,0	1,68	1,16	1,25	2,1	> 2	< 1

Benchmark woonlasten Gelderland 2023

Gemeente	915	Gem. WOZ-waarde	tarief OZB	OZB eigenaar	Afvalstoffen-	Riool eig./gebr.	Totaal
Landelijk gemiddelde		474.000	0,089	403	329	213	944
Barneveld		516.264	0,0747	386	328	202	915

- Grondexploitatie uitgelicht

Tabel voorraadontwikkeling

bedragen x € 1.000

Vorraden	Boek- waarde 1-1-2022	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Resultaat- nemingen	Boek- waarde 31-12-2022
Vorraden bouwgrond					
Vorraden: Bouwgrond in exploitatie	89.591	5.828	- 25.779	- 91	69.549
Totaal vorraden bouwgrond	89.591	5.828	- 25.779	- 91	69.549
Voorziening bouwgrond					
Voorziening bouwgrond in exploitatie	- 20.914	- 7.341	-	-	- 28.256
Totaal voorziening bouwgrond	- 20.914	- 7.341	-	-	- 28.256
Totaal	68.677	- 1.513	- 25.779	- 91	41.293

bedragen x € 1.000

Voorraad bouwgrond in exploitatie	Resultaat-neming t/m 2021	Boek-waarde begin djr	Vermeer-dering	Vermin-dering	Resultaat-neming in 2022	Boek-waarde einde djr	Restant uitgeef-bare grond	BW per restant uitgeef-bare m2	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen opbrengsten	Verwacht eind-resultaat eind-waarde	Getroffen voorziening	Verwacht jaar van afronding
Bedrijventerrein													
800003 - Thorbeckelaan Zuid	-	7.081	67	- 49	-	7.100	3,62 ha	196	1.456	- 7.436	- 1.120	1.120	2025
800020 - Harselaar Centraal	-	14.954	237	- 464	-	14.727	-	0	1.046	- 226	- 15.546	15.546	2023
800029 - Harselaar Zuid fase 1a	12.853	3.377	244	- 4.036	- 737	- 1.153	1,13 ha	-102	4.249	- 5.278	2.181	-	2023
800031 - Harselaar West West	865	- 319	282	- 149	187	-	-	0	-	-	-	-	2022
800044 - Thorbeckelaan Noord	-	1.278	48	-	-	1.326	0,81 ha	164	1.792	- 2.307	- 811	811	2027
800047 - Herontwikkeling Tolnegeweg	-	522	101	- 102	-	521	-	0	214	- 31	- 704	704	2023
800069 - Harselaar Zuid fase 1b + 2	8	5.987	272	- 34	2	6.226	8,81 ha	71	11.654	- 23.671	5.791	-	2031
Totaal Bedrijventerrein	13.726	32.880	1.251	- 4.834	- 549	28.748	14,36 ha		20.411	- 38.950	- 10.209	18.181	
Woningbouw													
800006 - Schoolterrein Hessenweg (Meerwaarde)	620	730	10	- 332	38	447	-	0	61	- 587	79	-	2023
800024 - Holzenbosch I	6.099	1.487	548	- 2.021	536	549	1,23 ha	45	1.980	- 4.351	1.822	-	2024
800025 - Holzenbosch II	2	2.454	79	- 6	- 2	2.525	1,89 ha	134	4.936	- 7.640	179	-	2028
800043 - Bloemendal	118	40.425	3.052	- 17.690	- 118	25.668	18,69 ha	137	73.320	- 93.480	- 5.509	5.509	2032
800045 - Verbindingsweg	-	6.415	284	- 895	-	5.805	1,70 ha	341	3.209	- 4.447	- 4.566	4.566	2026
800068 - Oostbroek fase 1 en 2	32	5.374	250	-	- 31	5.592	2,88 ha	194	6.982	- 12.711	137	-	2027
800084 - Wikselaarse Eng	1.002	- 174	140	-	34	-	-	0	-	-	-	-	2022
Totaal Woningbouw	7.874	56.711	4.362	- 20.945	457	40.586	26,39 ha		90.487	- 123.216	- 7.858	10.075	
Totaal voorraad bouwgrond in exploitatie	21.601	89.591	5.614	- 25.779	- 91	69.335	40,75 ha		110.898	- 162.166	- 18.067	28.256	

Risico's:
Boekwaarde: planning/rente

Risico's:
Nog te maken kosten
Nog te ontvangen opbrengsten

Risicoprofiel: € 24 miljoen (toegenomen met € 4 miljoen)

Verwachte winst : € 10.189
Verwacht verlies : € 28.256
(= afgedekt)
Verwacht saldo (N) : € 18.067

bedragen x € 1.000

Resultaat op eindwaarde	Resultaat op eindwaarde	Richting	Eindwaarde datum
Bedrijventerrein			
Thorbeckelaan Zuid	-1.120	Negatief	31-12-2025
Harselaar - Centraal	-15.546	Negatief	31-12-2023
Harselaar-Zuid Fase 1A	2.180	Positief	31-12-2023
Harselaar West West	187	Positief	31-12-2022
Thorbeckelaan Noord	-811	Negatief	31-12-2027
Tolnegenweg Oost	-704	Negatief	31-12-2023
Harselaar-Zuid Fase 1B en 2	5.791	Positief	31-12-2031
Woningbouw			
Schoolterrein Hessenweg	79	Positief	31-12-2023
Holzenbosch I	1.823	Positief	31-12-2024
Holzenbosch II	179	Positief	31-12-2028
Bloemendal	-5.509	Negatief	31-12-2032
Verbindingsweg	-4.566	Negatief	31-12-2026
Oostbroek	137	Positief	31-12-2027
Holzenbosch III-Wikselaarse Eng	34	Positief	31-12-2022
Totaal	- 17.846		

bedragen x € 1.000

Verschil resultaat op eindwaarde	Resultaat op eindwaarde jaarrekening 2021	Resultaat op eindwaarde jaarrekening 2022	Verschil (nieuw minus oud)	Winstneming 20212	Verschil gecorr. met winstneming 2022
Bedrijventerrein					
Thorbeckelaan Zuid	-271	-1.120	-849	-	-849
Harselaar - Centraal	-15.174	-15.546	-372	-	-372
Harselaar-Zuid Fase 1A	2.988	2.180	-808	-737	-1.545
Harselaar West West	10	187	177	-	177
Thorbeckelaan Noord	-592	-811	-219	-	-219
Tolnegenweg Oost	-692	-704	-12	-	-12
Harselaar-Zuid Fase 1B en 2	7.370	5.791	-1.579	2	-1.577
Woningbouw					
Schoolterrein Hessenweg	123	79	-44	38	-6
Holzenbosch I	2.621	1.823	-798	536	-262
Holzenbosch II	1.685	179	-1.506	-2	-1.508
Bloemendal	3.384	-5.509	-8.893	-118	-9.011
Verbindingsweg	-4.184	-4.566	-382	-	-382
Oostbroek	3.225	137	-3.088	-31	-3.119
Holzenbosch III-Wikselaarse Eng	23	34	11	-	11
Totaal	516	- 17.846	- 18.362	- 312	- 18.674

Verwacht saldo eind 2022 : € 17.846 (€ 18.067 -/- € 221) nadelig
 Verwacht saldo eind 2021 : € 516 voordelig
 Verschil : € 18.362 verslechterd

Betreft:

Verdamping verwachte voordelen : € 11.019

Verslechtering nadelige resultaten : € 7.343

bedragen x € 1.000

Ontwikkeling verliesvoorziening	Stand 31-12-2021	Mutatie 2022	Stand 31-12-2022
Verliesvoorziening o.b.v. resultaat grondexploitaties			
Bedrijventerrein			
Thorbeckelaan Zuid	271	849	1.120
Harselaar - Centraal	15.174	372	15.546
Thorbeckelaan Noord	592	219	811
Tolnegeweg Oost	692	12	704
Woningbouw			
Bloemendal	-	5.509	5.509
Verbindingsweg	4.184	382	4.566
Subtotaal verliesvoorziening o.b.v. mutatie resultaat grondexploitaties 1-1-2022	20.913	7.343	28.256
Afsluiten projecten			
Bij de jaarrekening 2022 worden geen verlieslatende			
Verliesvoorziening jaarrekening 2021			28.256

bedragen x € 1.000

Resultaat grondexploitaties	Resultaat 2022
A. Resultaat afgesloten projecten	221
B. Tijdelijk afgesloten projecten	n.v.t.
C. Tussentijdse winstneming	-313
D. Mutatie verliesvoorziening	-7.341
Totaal	- 7.433

Samenvatting parameters

Parameter	pp corr. '22-'23	2023	2024 2025	2026 e.v.
Rente (boekwaarde en prognose)	1,19%	1,19%	1,19%	1,19%
Kostenstijging	8,00%	4,00%	3,00%	3,00%
Opbrengsten-stijging:				
Commerciële woningbouw	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%
Sociale woningbouw	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Bedrijventerreinen, kantoorlocaties en detailhandel	0,00%	0,00%	0,00%	1,00%
Maatschappelijke functies	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Interne leveringen	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Gecontracteerde afspraken		cf. contract		
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

pp corr. = prijspeil correctie

* € 1.000	2017	2018	2019	2020	2021	2022		2023	2024	2025	2026
Begroting 2017	81.218	66.618	61.118	67.118							
Begroting 2018	90.000	69.500	65.200	35.700	21.700						
Realisatie 2017	82.258										
Begroting 2019		63.758	38.758	35.258	20.258	13.258					
Realisatie 2018		67.408									
Begroting 2020			61.408	51.408	26.408	14.408	11.408				
Realisatie 2019			55.986								
Begroting 2021				48.986	37.986	25.986	22.986	18.986			
Realisatie 2020				62.182							
Begroting 2022					65.994	26.219	19.723	14.672	3.943		
Realisatie 2021					68.677						
Begroting 2023						49.360	50.319	25.662	28.701	26.875	
Realisatie 2022						41.293					

- Investeringsen uitgelicht

* € 1.000	Saldo 1 januari	investering	afschrijving	overig	Saldo 31 december	Verschil ten opzichte van 1 januari		Primair begroot 31 december	Verschil begroot – werkelijk	Begrote verschil ten opzichte van 1 januari
	1	2	3	4	5= 1+2-3+4	6=5-1		7	8 =7-5	9= 7 verschil jaren
2017	195.541	26.829	8.858	-/- 5.560	207.951	+ 12.411		196.224	-/- 11.727	7.900
2018	207.951	35.695	11.036	-/- 8.294	224.316	+ 16.365		217.541	-/- 6.775	+ 21.317
2019	224.316	42.450	8.856	-/- 7.865	250.045	+ 25.729		235.451	-/- 14.591	+ 17.910
2020	250.045	27.887	9.868	-/- 4.876	263.189	+ 13.143		235.816	-/- 27.373	+ 365
2021	263.189	16.209	9.992	-/- 453	268.952	+ 5.763		255.795	-/- 13.157	+ 19.979
2022	268.952	22.834	11.611	-/- 833	279.343	+ 10.391		274.050 B'23 311.051	-/- 5.292	+ 18.255
Totaal	----	171.904	60.221	-/- 27.881	-----	83.802				85.726
2023		gem: € 28.650 per jaar			gem: € 13.967 per jaar			324.755		+ 45.412
2024								352.361		+27.606
2025								361.325		+ 8.964
2026								365.148		+ 3.823

* € 1.000	2017	2018	2019	2020	2021	2022		2023	2024	2025	2026
Begroting 2017	196.224	213.124	220.724	217.424							
Begroting 2018	197.541	217.541	226.041	233.541	235.541						
Realisatie 2017	207.951										
Begroting 2019		221.951	235.451	242.701	248.201	255.951					
Realisatie 2018		224.316									
Begroting 2020			230.316	235.816	241.066	248.316	252.816				
Realisatie 2019			250.045								
Begroting 2021				250.545	255.795	260.545	267.545	279.295			
Realisatie 2020				263.189							
Begroting 2022					276.478	274.050	275.698	280.497	280.439		
Realisatie 2021					268.952						
Begroting 2023						311.051	324.755	352.361	361.325	365.148	
Realisatie 2022						279.343					

Financiële samenvatting MIP 2024 – 2033

In totaal is voor de aankomende 10 jaar voor € 543 miljoen aan investeringen geïnventariseerd die potentieel nodig zijn om invulling te geven aan de ambities van een groeiend Barneveld.. Let op dit bedrag is op basis van het huidige prijspeil er is geen rekening gehouden met eventuele indexaties. Voor de jaarschijf 2024 is € 72 miljoen aan investeringen aangevraagd. Dit past niet binnen de financiële kaders van de Barneveld.

De grootste clusters met investeringsaanvragen zijn:

- Onderwijshuisvesting € 121 miljoen, 22% van het totaal bedrag aan investeringen.
- Beheerplan wegen € 89 miljoen, 16% van het totaalbedrag aan investeringen.
- Verkeersmaatregelen € 46 miljoen, 8% van het totaal bedrag aan investeringen.
- GRP € 55 miljoen, 10% van het totaal bedrag aan investeringen.
- Strategische wensen – mobiliteit € 142 miljoen, 26% van het totaal bedrag aan investeringen.

Gemiddeld geïnvesteerd periode 2017 - 2022	: € 28.650 per jaar
Gemiddelde toename materiële vaste activa 2017-2022	: € 13.967 per jaar
Investerings 2024 – 2033	: € 54.300 per jaar
Toename materiële vaste activa 2023-2026	: € 21.450 per jaar
Investering 2024	: € 72.000

Bedragen * 1.000

Totale investering 2024-2033 in € * 1.000	Totaal	Alleen 2024
I. Eerder opgenomen in meerjarenperspectief 2023-2026	21.935	21.935
1. Instandhouding / beheerplan	21.935	21.935
III.C. Onderwijshuisvesting	21.935	21.935
II. Investerings riolering, afvalinzameling en begraven	69.648	6.386
Instandhouding / beheerplan	68.463	6.251
II.A. Riolering	56.298	2.941
II.B. Afvalinzameling	8.124	1.094
II.C. Begraven	4.042	2.216
Autonome ontwikkelingen - Wensen op basis van gedaan onderzoek of beleidsvisies zonder financiële vertaling	1.185	135
II.B. Afvalinzameling	780	-
II.C. Begraven	405	135
III. Investerings onder plafond	287.348	34.698
Instandhouding / beheerplan	121.664	21.359
III.A. Integraal fysiek domein	92.597	10.907
III.B. Bedrijfsmiddelenlijst	12.464	1.215
III.C. Onderwijshuisvesting	7.784	6.673
III.D. Sport, biodiversiteit en vergroening	5.354	1.044
III.E. Vastgoed	3.465	1.520
Autonome ontwikkelingen - Wensen op basis van gedaan onderzoek of beleidsvisies zonder financiële vertaling	165.684	13.340
III.A. Integraal fysiek domein	73.686	6.024
III.C. Onderwijshuisvesting	91.695	7.190
III.D. Sport, biodiversiteit en vergroening	125	125
III.E. Vastgoed	178	-
IV. Nieuwe investeringen extra budget nodig	164.011	9.547
Strategische wensen / opgaves	164.011	9.547
III.A. Integraal fysiek domein	146.877	5.725
III.B. Bedrijfsmiddelenlijst	120	120
III.D. Sport, biodiversiteit en vergroening	2.912	2.560
III.E. Vastgoed	14.102	1.142
Eindtotaal	542.942	72.566

In onderstaande tabel de geïnventariseerde investeringen voor de aankomende 4 jaar weergegeven.

Investering 2024-2027 in € * 1.000	2024	2025	2026	2027
I. Eerder opgenomen in meerjarenperspectief 2023-2026	21.935	-	-	-
III.C. Onderwijshuisvesting	21.935	-	-	-
II. Investerings riolering, afvalinzameling en begraven	6.386	7.898	8.852	8.176
II.A. Riolering	2.941	4.918	6.382	7.381
II.B. Afvalinzameling	1.094	1.400	2.440	580
II.C. Begraven	2.351	1.580	30	215
III. Investerings onder plafond	34.698	67.452	27.786	34.725
Instandhouding / beheerplan	21.359	13.914	12.750	14.032
III.A. Integraal fysiek domein	10.907	10.907	10.907	10.907
III.B. Bedrijfsmiddelenlijst	1.215	2.333	991	1.037
III.C. Onderwijshuisvesting	6.673	-696	32	1.725
III.D. Sport, biodiversiteit en vergroening	1.044	431	216	306
III.E. Vastgoed	1.520	939	604	58
Autonome ontwikkelingen - Wensen op basis van gedaan onderzoek of beleidsvisies zonder financiële vertaling	13.340	53.538	15.036	20.693
III.A. Integraal fysiek domein	6.024	9.970	10.244	9.495
III.B. Bedrijfsmiddelenlijst	-	-	-	-
III.C. Onderwijshuisvesting	7.190	43.560	4.790	11.196
III.D. Sport, biodiversiteit en vergroening	125	-	-	-
III.E. Vastgoed	-	8	2	2
IV. Nieuwe investeringen extra budget nodig	9.547	10.634	32.885	34.735
III.A. Integraal fysiek domein	5.725	6.850	30.536	32.591
III.B. Bedrijfsmiddelenlijst	120	-	-	-
III.D. Sport, biodiversiteit en vergroening	2.560	202	50	25
III.E. Vastgoed	1.142	3.582	2.299	2.120
Eindtotaal	72.566	85.984	69.523	77.637

Kan Barneveld vanuit financieel oogpunt investeren?

Ja, want de financiële positie (schulden, reserves etc. staan dat toe)

Belangrijker is:

- zorg voor een realistische planning bij de uitvoering van de investeringen
- kunnen de rentelasten en aflossing in de begroting worden opgevangen
- omvang van investeringen vraagt om integrale afweging met niveau onroerend zaakbelasting en eventuele taken die niet, minder of anders worden uitgevoerd.
- versterken van risicomanagement

Is lenen van geld erg?

Nee, mits

- geleend wordt voor investeringen en niet voor het betalen van tekorten in de begroting
- de rente en aflossing (in de begroting) kan worden terugbetaald
- het renterisicoprofiel van de leningen goed wordt beheerst
- de rentelasten en aflossing de flexibiliteit van de begroting (wendbaarheid) niet te sterk wegnemen

- Landelijke notificatie

Wat valt financieel op?

1. Financiële positie van gemeenten is gezond en afgelopen jaren (vanaf 2019) verbeterd
2. Gemeenten hebben al jaren moeite om bij de begroting de structurele lasten op te vangen met structurele baten
3. Gemeenten houden bij de jaarrekening relatief veel (incidenteel) geld over

Reden van onbegrip tussen Gemeenten en Rijk

4. Gemeenten komen structurele gelden tekort (en dus bezuinigen) en houden incidentele gelden fors over

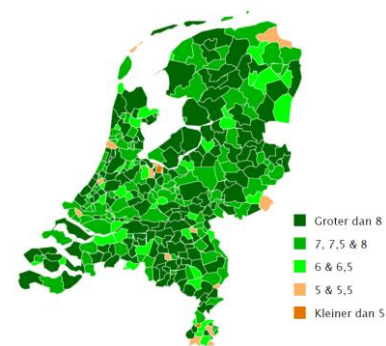

Onbegrip, gelatenheid etc. bij de Gemeenteraad en burgers

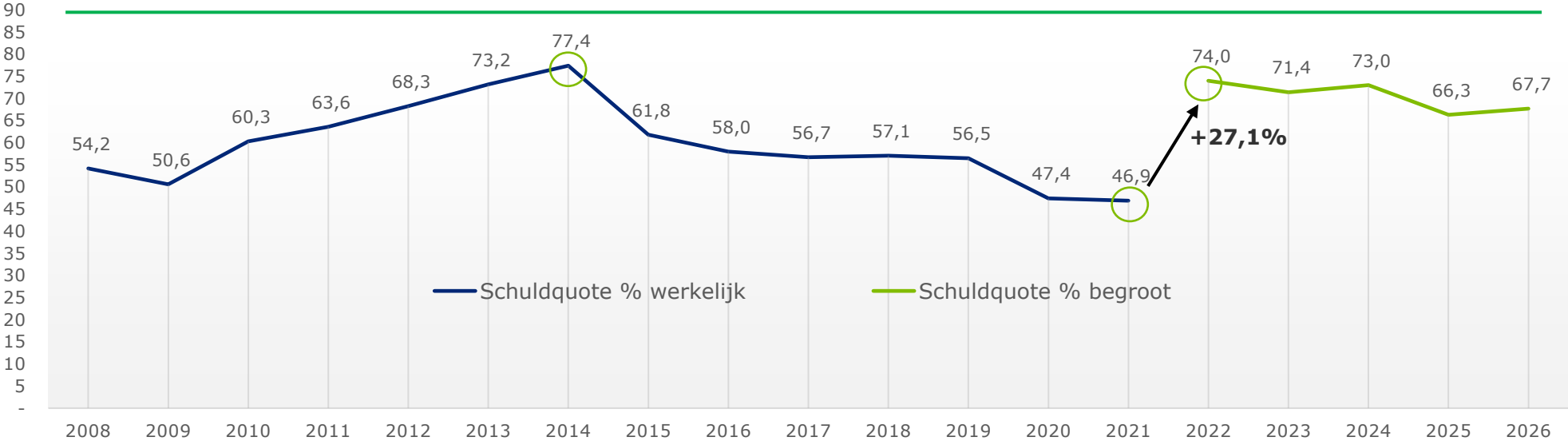
5. Gemeenten krijgen in toenemende mate tijdelijk (incidenteel) geld om opgaven te realiseren
6. De baten zijn al jaren fors hoger dan begroot
7. Veel onzekerheid vanuit het Rijk over structurele baten in de toekomst

Wendbaar en weerbaar

Kaart: Financiële conditie gemeenten jaarrekening 2021

< 90% is goed

Bankencrisis 2008
Eurocrisis 2009 – 2014 (2018)
Vastgoedcrisis 2010 - 2014

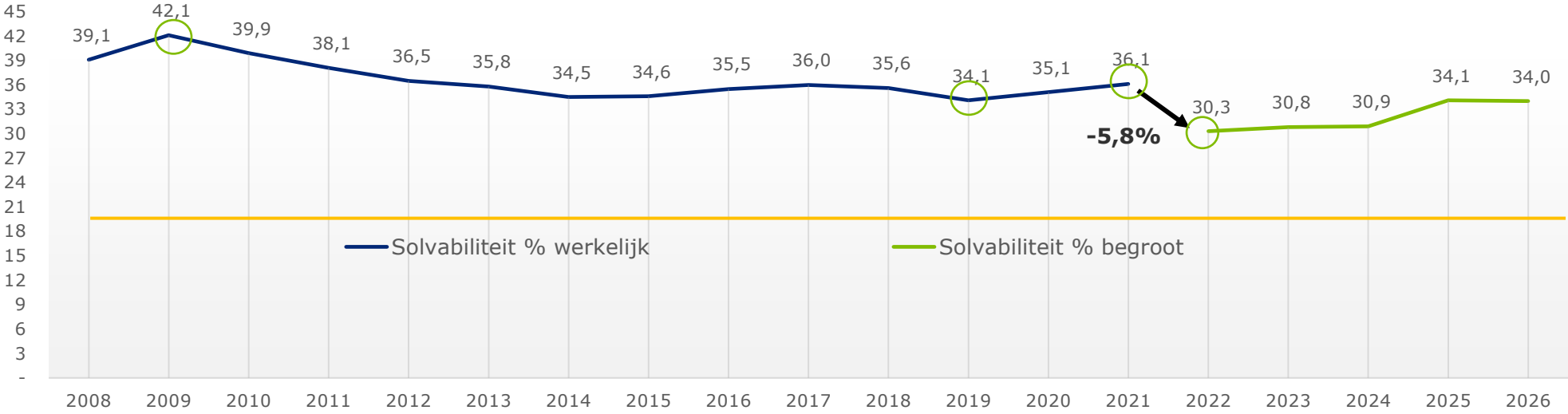
Decentralisaties
sociaal domein

COVID-19
Oekraïne-oorlog,
inflatie, energiecrisis

Ravijnjaar

Wendbaar en weerbaar

>20% en <50%
is voldoende

Bankencrisis 2008
Eurocrisis 2009 - 2014 (2018)
Vastgoedcrisis 2010 - 2014

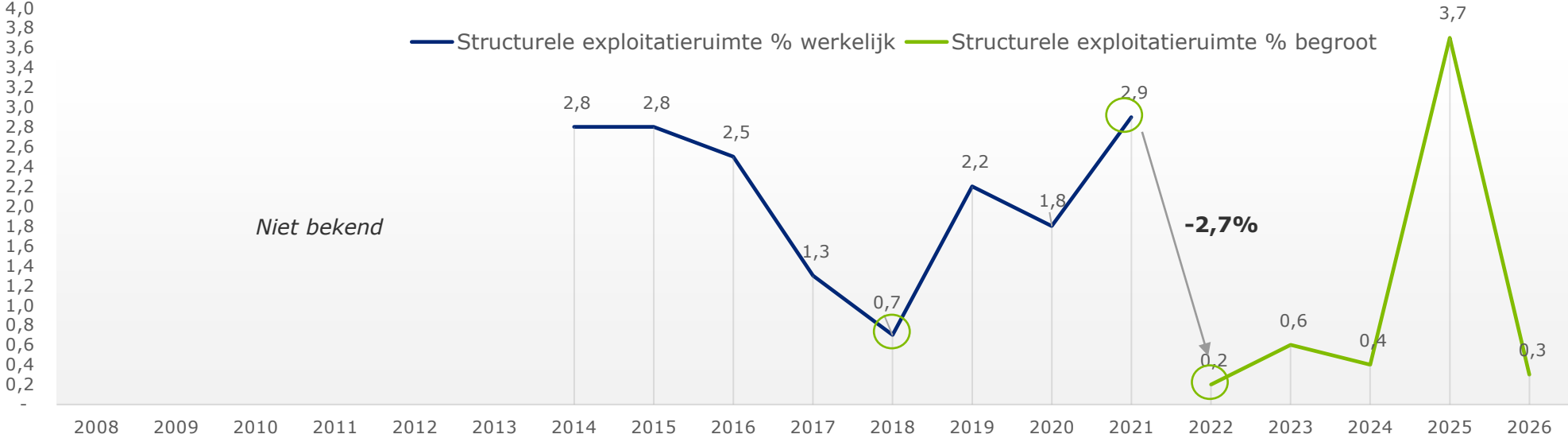
Decentralisaties
sociaal domein

COVID-19
Oekraïne-oorlog,
inflatie, energiecrisis

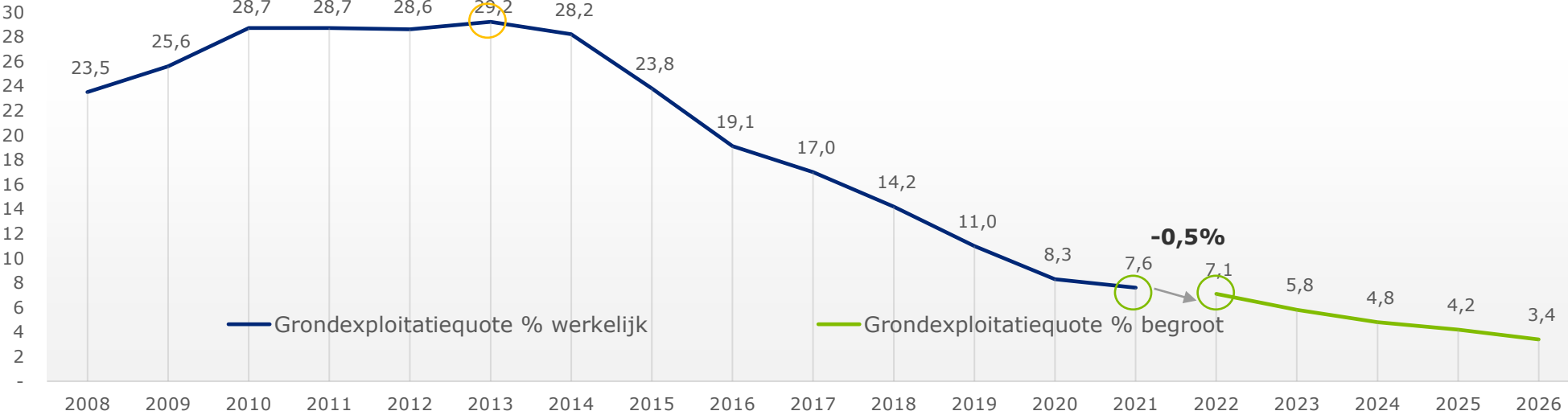
Ravijnjaar

Wendbaar en weerbaar

> 0% is goed

<20% is goed

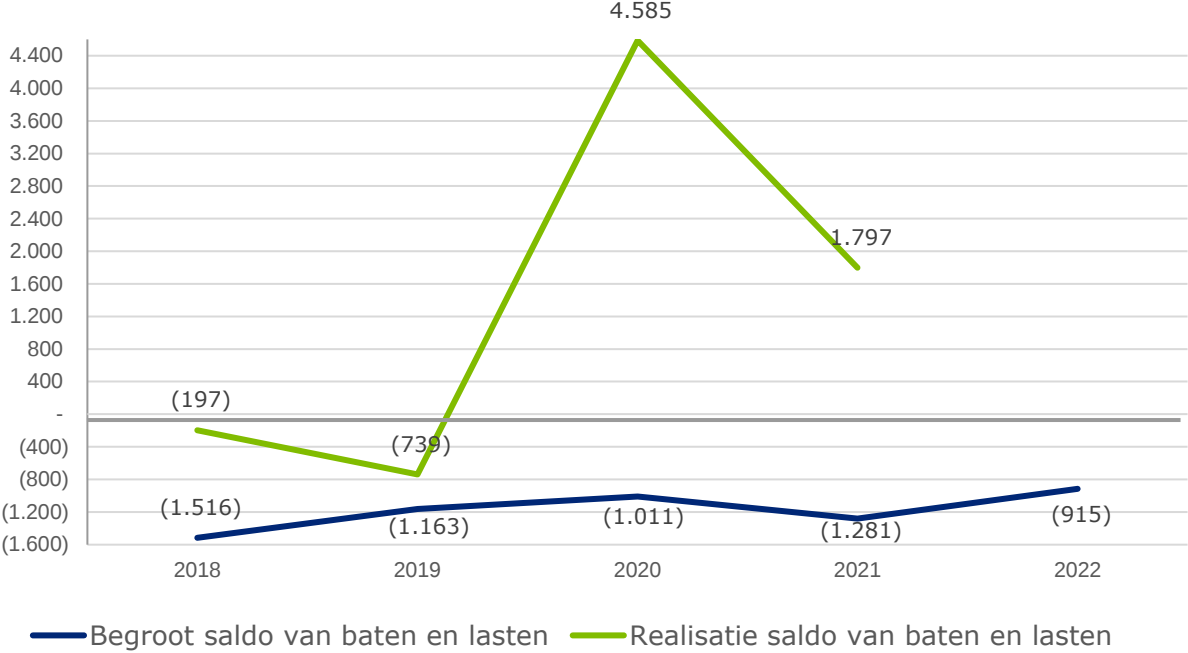
Bankencrisis 2008
Eurocrisis 2009 – 2014 (2018)
Vastgoedcrisis 2010 - 2014

Decentralisaties
sociaal domein

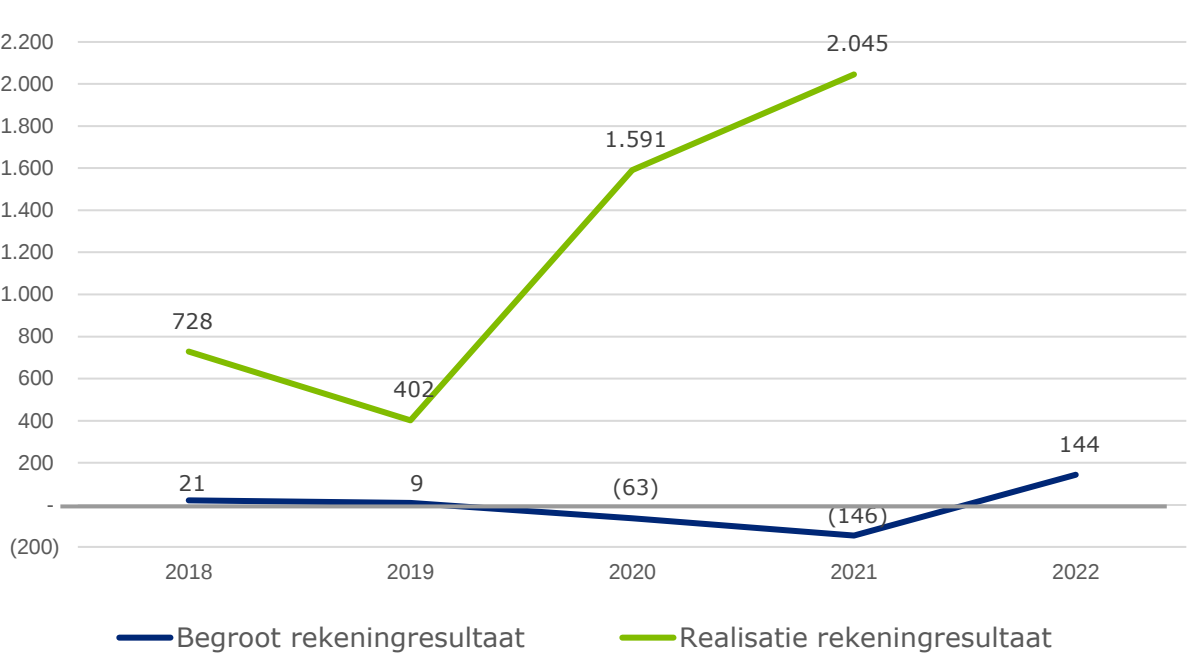
COVID-19
Oekraïne-oorlog,
inflatie, energiecrisis

Ravijnjaar

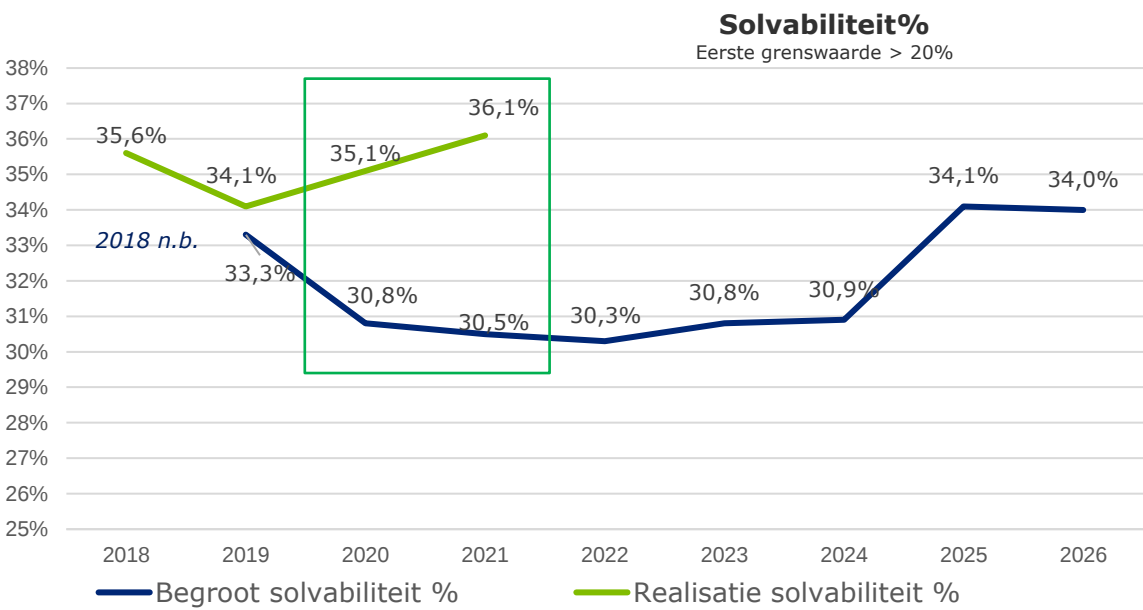
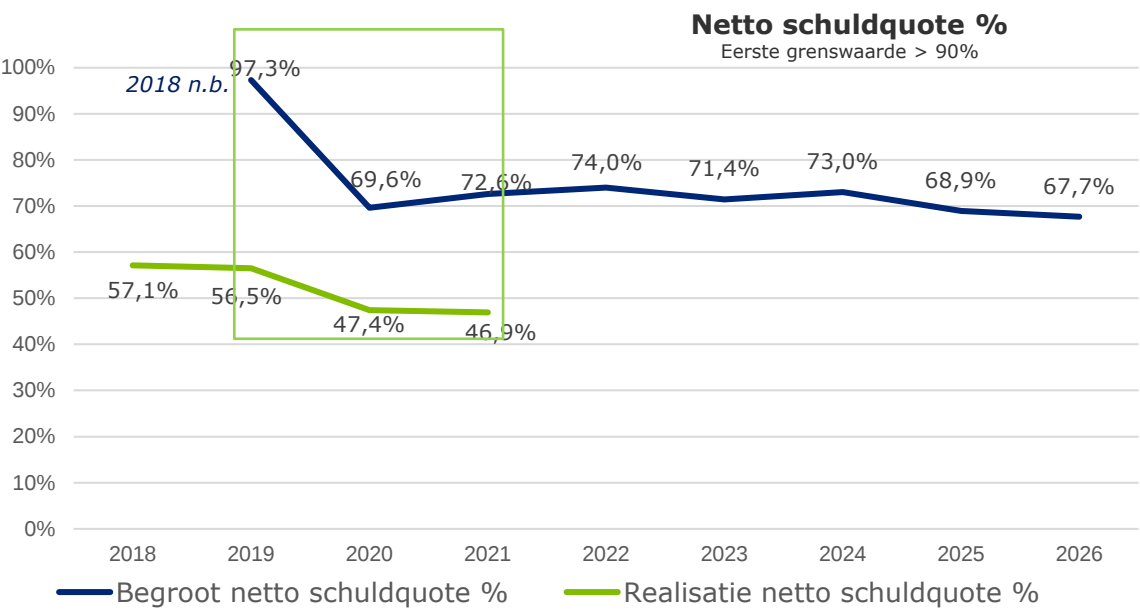
Saldo van baten en lasten
(x € 1 miljoen)

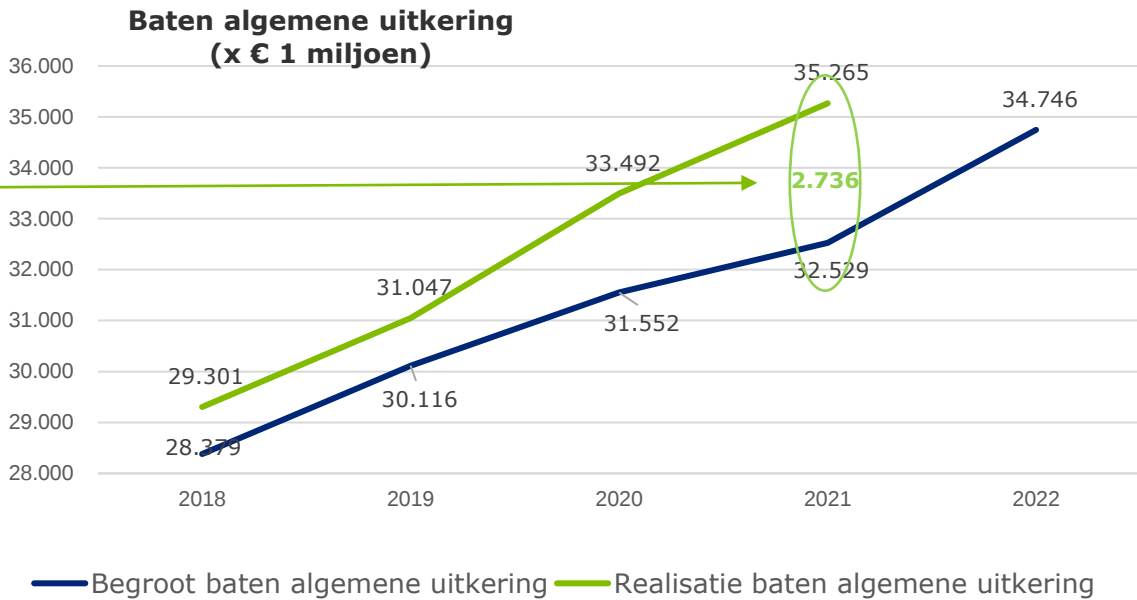
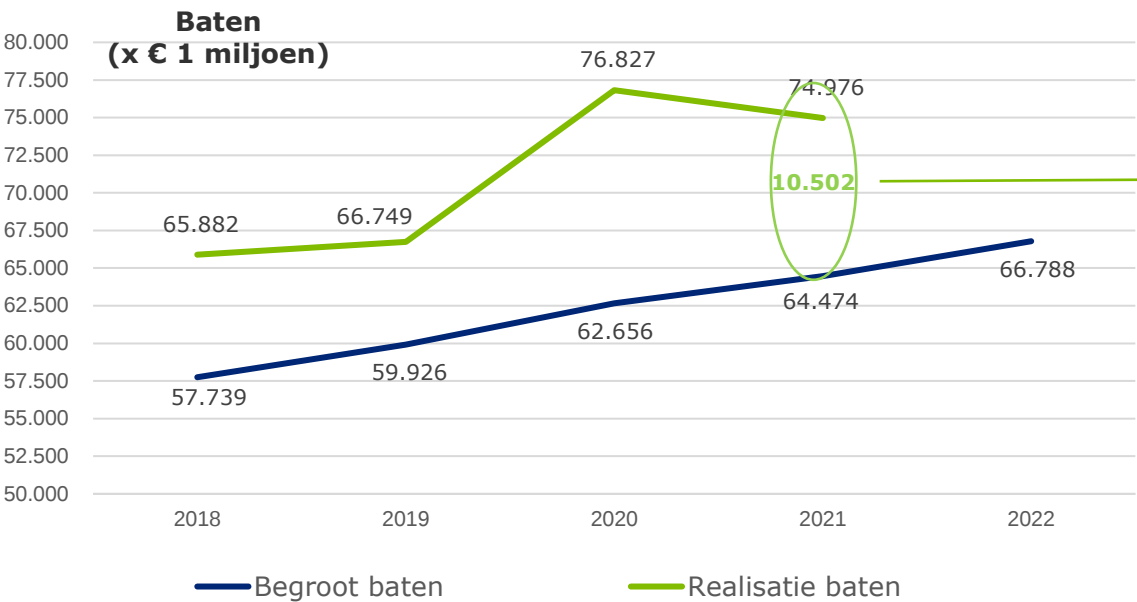

Rekeningresultaat
(x € 1 miljoen)

Wendbaar en weerbaar

Diepergaand, wat valt op?

1. Gemeenten hebben veel meer met het realiseren van dynamische opgaven te maken
2. In toenemende mate zijn deze opgaven tijdelijk (een crisis), groot en intensief (snel schakelen)
 - Covid-19
 - Opvang Oekraïners
 - Woningbouwimpuls
 - Energietransitie
 - Duurzaamheid/klimaat/water
 - Stikstofproblematiek
 - Brede welvaartsagenda
3. Het Rijk geeft (mede hierdoor) veel meer tijdelijk geld om de opgaven uit te voeren
4. Geld dat bij de jaarrekening overblijft (ook met een structureel karakter) wordt door de huidige systematiek van resultaatbestemming veelal incidenteel geld.

Dit vraagt om?

Een gezonde financiële huishouding van de gemeente vraagt conceptueel en in de toepassing om een veel bredere kijk (minder rigide) dan zijn de structurele lasten in evenwicht met de structurele baten (niet meer passend bij deze tijd en de opgaven)

Financiële ontwikkeling komende jaren:

- 2022: Bij veel gemeenten opnieuw veel geld over.
- Kentering bij grondexploitaties (minder verwachte winst, meer tekorten)
- Depositorrente is gestegen (4 mei 2023) met 0,25% naar 3,25% en stijgt wellicht naar 3,75% totdat inflatie 'onder controle' is (maximaal 2%)
- Ook in 2023, 2024 en mogelijk 2025 nog wel inflatie (o.a. doorwerking salarisstijgingen)
- Voor 2023, 2024, 2025 en 2026 voldoende geld beschikbaar (sluitende begroting: probleem is de realisatie, uitvoeringskracht, arbeidsmarkt, stikstofruimte etc.
- Veel specifiek geld beschikbaar: Energietransitie, Stikstofproblematiek, Woningbouwimpuls
- Vanaf 2026 'Ravijnjaar' nog altijd onzekerheid over de financiële middelen (systematiek algemene uitkering, specifieke uitkeringen)

Waar moet het (volgens ons) om draaien:

Het gaat erom hoe snel een gemeente op de actuele en dynamisch opgaven en bijhorende lasten kan inspelen (**wendbaarheid**, flexibiliteit, beïnvloedbaarheid) en hoeveel financiële buffers (**weerbaarheid**) zijn nodig om voldoende wendbaar te zijn.

Hoe kunnen ook incidentele gelden (de sterke financiële positie) bijdragen om op de actuele opgaven en bijhorende lasten in te spelen en de financiële huishouding daar op af te stemmen.

Kortom: Wat wilt u bereiken voor de inwoners, monitor de ontwikkelingen en onzekerheden en welke wendbaarheid en weerbaarheid past daar voor uw gemeente bij.